

KOMPONENT 7: VZDELÁVANIE PRE 21. STOROČIE

Tento komponent slovenského plánu na podporu obnovy a odolnosti zavedie kurikulárnu reformu základných a nižších stredných škôl, čím sa vytvorí nový obsah vzdelávania usporiadaný do viacročných cyklov. Cieľom je rozvíjať kritické myslenie a mäkké zručnosti žiakov ako schopnosť riešiť problémy, spracovávať informácie, pracovať v tíme, argumentovať a klásť otázky, preberať iniciatívu a zodpovednosť, tvoriť a realizovať osobné projekty. To si vyžaduje zabezpečenie učebníc potrebných na obnovu súčasných zásob a zmenu v príprave učiteľov tak, aby boli tieto zmeny schopní aplikovať v každodennej praxi. Tento komponent zároveň posilní kvalitu zručností pedagogických a odborných zamestnancov a bude ich motivovať k celoživotnému profesijnému rozvoju. Dôraz sa bude klásť aj na inkluzívne vzdelávanie a osvojovanie si digitálnych zručností.

Tento komponent zahŕňa dve reformy a dve investície.

Očakáva sa, že žiadne opatrenie v tejto zložke výrazne nenaruší environmentálne ciele v zmysle článku 17 nariadenia (EÚ) 2020/852, pričom sa zohľadní opis opatrení a zmierňujúcich krokov stanovených v pláne obnovy a odolnosti v súlade s technickým usmernením týkajúcim sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ (2021/C58/01).

Tento komponent prispeje k plneniu odporúčania adresovaného Slovensku, pokiaľ ide o potrebu *posilniť digitálne zručnosti a zabezpečiť rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu*. (odporúčanie 2/2020) *Zlepšiť kvalitu a inkluzívnosť vzdelávania na všetkých úrovniach a posilniť zručnosti* (odporúčanie 2/2019).

A.1. Opis reforiem a investícií v rámci nenávratnej finančnej podpory

Reforma 1: Reforma obsahu a formy vzdelávania (kurikulárna a učebnicová reforma).

Cieľom reformy je vytvoriť nové kurikulum. Namiesto odovzdávania hotovej informácie budú učitelia vytvárať situácie, pri ktorých žiaci môžu informácie interpretovať v konfrontácii s reálnou skúsenosťou. Reforma sa začína zavedením kurikula do primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania (na dobrovoľnom základe) od školského roku 2023 a končí sa povinnosťou prijať nové kurikulum na všetkých základných školách v roku 2026.

Vykonávanie reformy sa podporí vytvorením 40 regionálnych centier, ktoré budú školám poskytovať podporu prostredníctvom mentoringu, poradenstva a konzultačných činností. Centrá môžu pozostávať z učiteľov, riaditeľov škôl, odborníkov v oblasti vzdelávania dospelých, odborníkov z tretieho sektora a odborníkov z fakúlt pripravujúcich učiteľov v danom regióne.

Reforma si vyžaduje zabezpečenie nových učebníc. Príprava učebníc bude podporená odborníkmi. Schvaľovanie učebníc na základe kvality po odbornej a didaktickej stránke bude zabezpečovať jednotná doložka udeľovaná ministerstvom školstva. Zavedú sa prísne a transparentné recenzné kritériá. Školám sa poskytne príspevok na učebnice, za ktorý budú môcť nakúpiť učebnice zo zoznamu schváleného ministerstvom podľa svojich preferencií a požiadaviek.

Reforma predpokladá vytvorenie platformy elektronického testovania e-Test 2.0, ktorá zefektívni digitalizáciu vzdelávacieho procesu, a tým umožní centrálnu testovanie žiakov. Merateľným účinkom tejto reformy môže byť on-line maturita na všetkých gymnáziách a stredných školách do 31. decembra 2025.

Posledný míľnik tejto reformy sa dokončí do 31. decembra 2025.

Reforma 2: Príprava a rozvoj učiteľov na nový obsah a formy vzdelávania (zmena vysokoškolskej prípravy učiteľov a posilnenie profesijného rozvoja učiteľov). Cieľom tejto

reformy je posilniť kvalitu zručností pedagogických a odborných zamestnancov a bude ich motivovať k celoživotnému profesijnému rozvoju. Zavedie sa finančný príspevok na zlepšenie zručností učiteľov. Dôraz sa bude klásť aj na nové kurikulá inkluzívneho vzdelávania a osvojenie si digitálnych zručností. Do konca roka 2023 sa vyškolí aspoň 60 % učiteľov primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania. Príslušné legislatívne zmeny upravujú kompetencie a okruh poskytovateľov vzdelávania.

Implementácia reformy sa dokončí do streda 31. decembra 2025.

Investícia 1: Digitálna infraštruktúra v školách Cieľom tejto investície je zvýšiť percentuálny podiel škôl s plným vstupným digitálnym vybavením z 30 % na aspoň 90 % (podľa definovaných IKT štandardov postavených na základe modelu „vysoko vybavenej a prepojenej učebne“ (HECC). Aby sa zabezpečila transparentnosť a hodnota za peniaze pri nákupe digitálneho vybavenia pre školy, obstarávanie bude centrálné koordinované. Investícia ráta s maximalizáciou životného cyklu digitálneho vybavenia, aby sa znížili negatívne vplyvy na životné prostredie. Investície sú rozdelené do hlavných oblastí:

- Inklúzia: v rámci tejto investície sa budú hradiť kompenzačné pomôcky a softvér pre žiakov so znevýhodnením.
- Vytváranie zručností pre digitálnu transformáciu: investícia pokryje jednu učebňu informatiky v pomere na 300 študentov.

Implementácia investície sa dokončí do 31. decembra 2024.

Investícia 2: Dobudovanie školskej infraštruktúry: Cieľom prvej časti investície je odstrániť dvojnennú prevádzku škôl na Slovensku, čo môže prispieť k lepšej integrácii žiakov zo znevýhodneného prostredia. Investície môžu mať formu rozšírenia existujúcich kapacít, rekonštrukcie a vybudovania nových priestorov v 49 školách, ktoré v súčasnosti majú triedy s dvojnennou prevádzkou. Obnova budovy musí byť podmienená dosiahnutím v priemere minimálne 30 % úspory energie.

Druhá časť investícií sa zameriava na školy s vysokým počtom detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, v ktorých sa zriadia nové knižnice alebo zrekonštruujú existujúce a premenia sa na moderné vzdelávacie centrá v školách. Školské knižnice poskytujú priestor na výučbu predmetov, bádanie, skupinovú prácu, písanie domácich úloh, realizáciu projektov či trávenie voľného času.

Implementácia investície sa dokončí do 30. júna 2026.

A.2. Míľniky, ciele, ukazovatele a harmonogram monitorovania a realizácie pre nenávratnú finančnú podporu

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
1	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 1: Reforma obsahu a formy vzdelávania – Kurikulárna a učebnicová reforma	Míľnik	Schválenie definitívnej verzie nového kurikula pre všetky vzdelávacie cykly základných a nižších stredných škôl usporiadaného do viacročných vzdelávacích cyklov	Schválenie nového štátneho vzdelávacieho programu pre primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie ministrom školstva.				1. štvrťrok	2023	Integrované kurikulum pre základné a nižšie stredné školy bude zavádzané v cykloch. Cykly vymedzia základné ciele vzdelávania pre oblasti, a nie podrobný obsah, čím sa vytvorí flexibilita na tvorbu učebných plánov na úrovni škôl. Implementačná fáza sa začne od septembra 2023 s povinnosťou zabezpečiť prechod všetkých základných škôl na nové kurikulum do septembra 2026.
2	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 1: Reforma obsahu a formy vzdelávania – Kurikulárna a učebnicová reforma	Cieľ	Vytvorenie siete regionálnych centier podpory		Počet	0	40	3. štvrťrok	2024	Na regionálnej úrovni sa vybudujú regionálne centrá kurikulárneho manažmentu a podpory škôl pri zavádzaní zmien, ktoré budú vykonávať svoju činnosť prostredníctvom mentoringu, poradenstva a konzultačných činností. Postupne vznikne 40 takýchto centier (jedno centrum pre dva okresy) s tímom zloženým z učiteľov, riaditeľov škôl, odborníkov v oblasti vzdelávania detí, mládeže a dospelých, expertov z tretieho sektora a odborníkov z fakúlt pripravujúcich učiteľov v danom regióne.

3	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 1: Reforma obsahu a formy vzdelávania – Kurikulárna a učebnicová reforma	Cieľ	Podiel základných škôl, ktoré implementujú nové kurikulum (v percentách)		%	0	30	4. štvrťrok	2025	Aspoň 30 % verejných základných škôl, ktoré implementujú nové kurikulum
4	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 1: Reforma obsahu a formy vzdelávania – Kurikulárna a učebnicová reforma	Cieľ	Zavedenie on-line maturity (záverečnej skúšky absolventov všetkých gymnázií a stredných škôl)		%	23	100	4. štvrťrok	2025	Časť maturity (záverečná skúška absolventov všetkých gymnázií a stredných škôl) absolvovaná na internete.
5	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 2: Príprava a rozvoj učiteľov na nové obsahy a formu výučby	Míľnik	Nadobudnutie účinnosti legislatívnych zmien, ktoré majú posilniť kvalitu zručností pedagogických a odborných zamestnancov a motivovať ich k celoživotnému profesijnému rozvoju	Nadobudnutie účinnosti zmeny zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch, zákona š. 597/2003 Z. z., zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a vyhlášky č. 244/2019 a 1/2020 Ministerstva školstva, vedy, výskumu				1. štvrťrok	2023	Legislatívne zmeny prinesú: <ul style="list-style-type: none"> • zavedenie nových študijných programov pripravujúcich budúcich učiteľov, • grantový program pre univerzity na podporu nových študijných programov učiteľstva. Súčasťou je aj financovanie takých zmien v programoch, ktoré podporujú zavádzanie inkluzívneho vzdelávania, vzdelávanie žiakov s odlišným materinským jazykom a rozvoj digitálnych kompetencií u študentov učiteľstva, • príspevok na motivovanie pedagogických a odborných zamestnancov k celoživotnému profesijnému rozvoju,

				a športu Slovenskej republiky o sústave študijných odborov Slovenskej republiky.						<ul style="list-style-type: none"> úprava kompetencií a okruhu poskytovateľov atestácií, funkčného a kvalifikačného vzdelávania v rezorte školstva, nový model akreditácie vzdelávacích programov profesijného rozvoja.
6	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 2: Príprava a rozvoj učiteľov na nové obsahy a formu výučby	Cieľ	Percentuálny podiel vyškolených učiteľov, najmä v príprave na nové kurikulum, inkluzívnom vzdelávaní a digitálnych zručnostiach		%	0	60	4. štvrťrok	2023	Do 31. decembra 2023 sa vyškolí aspoň 60 % učiteľov
7	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Investícia 1: Digitálna infraštruktúra v školách	Cieľ	Zvýšiť percentuálny podiel škôl s plným vstupným digitálnym vybavením		%	30	90	4. štvrťrok	2024	
8	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Investícia 2: Dobudovanie školskej infraštruktúry	Cieľ	Odstránenie dvojjazmnej prevádzky škôl		Počet	49	0	2. štvrťrok	2026	<p>Cieľom je odstrániť súčasnú dvojjazmnú prevádzku na 49 školách. Usporiada sa osobitná výzva pre školy s dvojjazmnou prevádzkou na vybudovanie nových priestorov alebo rekonštrukciu priestorov, ktoré nie sú vhodné pre potreby žiakov.</p> <p>Obnovované budovy musia prispieť k cieľu zelenej transformácie dosiahnutím minimálne 30 % úspory energie, čo sa bude monitorovať formou energetického certifikátu.</p>

9	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Investícia 2: Dobudovanie školskej infraštruktúry	Cieľ	počet škôl s vlastnou knižnicou ako vzdelávacím centrom alebo s modernizovanou knižnicou	Počet	0	200	4. štvrťrok	2024	<p>Cieľom je obnovou budov alebo vybudovaním nových premeniť knižnice na vzdelávacie centrá v školách, ktoré bude navštevovať viac ako 15 žiakov so slabým socioekonomickým zázemím a ktoré budú prioritne podporovať rozvoj čitateľskej gramotnosti. Na tento účel sa vyhlási osobitná výzva. Tým, sa zabezpečí prístup žiakov ku knihám – 87 % žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a celkovo 28 % žiakov ho dnes nemá.</p> <p>Celkovým cieľom je vybudovať alebo zrekonštruovať aspoň 200 knižníc na 211 školách.</p> <p>Obnovované budovy musia prispieť k cieľu zelenej transformácie dosiahnutím minimálne 30 % úspory energie, čo sa bude monitorovať formou energetického certifikátu.</p>
---	--	------	--	-------	---	-----	-------------	------	--